

Περίληψη - Summary

Σάκης Δημητριάδης: «Οι μεγαλοκτηματίες της Εύβοιας του 19ου αιώνα»

Αντικείμενο της διδακτορικής διατριβής είναι η ιστορία των μεγαλοκτηματιών της Εύβοιας για μια περίοδο ογδόντα ετών, από το 1830 έως το 1910 περίπου. Μολονότι στην Εύβοια, όπως και σε μεγάλο τμήμα της Ανατολικής Στερεάς Ελλάδας, την επαύριον της Ελληνικής Επανάστασης κυριαρχούσε το καθεστώς της μεγάλης γαιοκτησίας, για λόγους που σχετίζονται με τον τρόπο που οι περιοχές αυτές αποτέλεσαν μέρος του ελληνικού κράτους, μέχρι σήμερα τα μεγάλα κτήματα της Παλαιάς Ελλάδας και οι ιδιοκτήτες τους δεν έχουν αποτελέσει αντικείμενο συστηματικής έρευνας. Την έλλειψη αυτή φιλοδοξεί να θεραπεύσει, ως ένα βαθμό, αυτή η διατριβή, εστιάζοντας εξίσου στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική δραστηριότητα του κοινωνικού αυτού στρώματος και επιχειρώντας τη μελέτη του σε συνάρτηση με την υπάρχουσα διεθνή βιβλιογραφία για τη μεγάλη γαιοκτησία. Για το σκοπό αυτόν αξιοποιούνται ιδιωτικά αρχεία γαιοκτημονικών οικογενειών, αλλά και μια ποικιλία άλλων πρωτογενών τεκμηρίων, όπως αρχεία άλλων ιδιωτών και κρατικών φορέων, δημοσιευμένες στατιστικές, εφημερίδες, περιοδικά, μαρτυρίες περιηγητών και λογοτεχνικά κείμενα. Το κεντρικό ερώτημα το οποίο διατρέχει την έρευνα αφορά τις σχέσεις ανάμεσα στους μεγαλοκτηματίες και τον αγροτικό πληθυσμό της νήσου, τόσο τους καλλιεργητές των ιδιοκτησιών τους όσο και τους ανεξάρτητους μικροϊδιοκτήτες των γύρω περιοχών, όπως οι σχέσεις αυτές αποδεδειγμένα μέσα από το λόγο, τα σύμβολα και τις πρακτικές: είναι άλλωστε οι μεταξύ τους σχέσεις που κατεξοχήν διαμορφώνουν και νοηματοδοτούν τις ταυτότητες και των δύο πλευρών. Όπως υποστηρίζεται, η ανισορροπία ανάμεσα στον αγροτικό πληθυσμό και τη διαθέσιμη γη, η χορήγηση πλήρων πολιτικών δικαιωμάτων στους χωρικούς και άλλες δευτερεύουσες αιτίες ενίσχυσαν σημαντικά μετά την προσάρτηση της Εύβοιας στο ελληνικό κράτος (1833) τη διαπραγματευτική θέση των άμεσων παραγωγών στις σχέσεις τους με τους γαιοκτήμονες και άμβλυναν τις έντονες κοινωνικές αντιθέσεις ανάμεσα στις δύο πλευρές, ευνοώντας την καλλιέργεια ανάμεσα στους κτηματίες μιας κατά βάση πατερναλιστικού τύπου αντίληψης για το ρόλο τους. Η διατριβή διαρθρώνεται σε επτά κεφάλαια, ένα σύντομο επίλογο που εκθέτει τα κυριότερα από τα συμπεράσματα της έρευνας και τρία παραρτήματα.

Dimitriadis Sakis: «The large landed estate owners of nineteenth-century Euboea»

This doctoral dissertation explores the history of the large landed estate owners of the Greek island of Euboea for a period of about eighty years, from

1830 to 1910. After the end of the Greek Revolution, for reasons related to the extraordinary circumstances under which Euboea, as well as parts of the adjacent areas of Attica, Boeotia and Phthiotis formed part of the independent Greek kingdom in 1830, large landownership became the norm in these regions. However, the large landed estates of these areas have not yet become the subject of systematic research. Addressing this gap, to some extent, is the primary aim of this study, which focuses equally on the social, economic and political activities of this social stratum and attempts to place this analysis in the context of a broader international literature. To this end, private records of landowners' families, as well as a variety of other primary sources, such as other private and state archives, published statistics, newspapers and magazines, travelers' accounts and literary texts, are being used. The central theme underlying this research is the relationship between landlords and peasants (both the farmers of their properties and the independent smallholders of the surrounding areas, who often found work there), as it emerges through discourse, symbols and practices; it is indeed these relationships that essentially shape and define the identities of both parties. It is argued that, after the annexation of Euboea to the Greek kingdom (1833), the shortage of hands related to the abundance of available lands, the granting of full civil rights to the peasants and other secondary causes significantly bolstered the bargaining power of immediate producers in their relations with the landowners and mitigated the social tensions between the two sides. Moreover, the same causes fostered the acceptance among the landowners of a fundamentally paternalistic perception of their role. The study comprises seven chapters, a brief outline listing the main findings of the research, and three annexes.